

Sygn. akt III SK 58/04

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Andrzej Wasilewski (sprawozdawca)

Protokolant Anna Pęsko

w sprawie z powództwa
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
na skutek odwołania od decyzji Prezesa
Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 27 listopada 2002 r.,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 listopada 2004 r.,
kasacji strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów z dnia 17 grudnia 2003 r., sygn. akt XVII Ame 102/02,

**przekazuje kasację do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w
Warszawie jako apelację.**

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (nadal: Prezes URE) decyzją z dnia 27 listopada 2002 r. nałożył na powoda – karę
pieniężną w wysokości 15.000 zł za niewypełnienie przez powoda obowiązku
zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych,

określonego w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych oraz zakresu tego obowiązku (Dz. U. Nr 122, poz. 1336 – powoływanego nadal jako: rozporządzenie w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych), które wydane zostało na podstawie upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze zm. – powoływanej nadal jako: Prawo energetyczne). W odwołaniu od powyższej decyzji powód zarzucił, że: (a) nałożenie takiego obowiązku stanowi ingerencję w konstytucyjnie gwarantowaną sferę wolności gospodarczej, a to może nastąpić wyłącznie w drodze ustawy, gdy tymczasem w dacie wydania zaskarżonej decyzji Prawo energetyczne nie przewidywało takiego obowiązku; (b) przepisy rozporządzenia w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych uznane zostały za niezgodne z Konstytucją; oraz (c) § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych nie upoważnia Prezesa URE do stwierdzenia, że spełnienie tego obowiązku polegać ma na zakupie takiej energii 'bezpośrednio w tych źródłach', bowiem w przepisie tym mowa jest o energii 'pochodzącej ze źródeł'.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z dnia 17 grudnia 2003 r. (XVII Ame 102/02) oddalił odwołanie powoda od powyższej decyzji Prezesa URE z dnia 27 listopada 2002 r., stwierdzając w uzasadnieniu tego orzeczenia, że: po pierwsze – przepisy rozporządzenia w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych zostały wydane na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 9 ust. 3 Prawa energetycznego (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r.), spełniającego „wymogi stawiane upoważnieniu ustawowemu, o których mowa w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Sąd (...) wziął pod uwagę, że zgodność z Konstytucją powyższego przepisu wzbudziła wątpliwości Rzecznika Praw Obywatelskich. Jednakże zdaniem Sądu (...) nie były one zbyt daleko idące, skoro nie miało miejsca wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich w tej sprawie z wnioskiem do

Trybunału Konstytucyjnego.”; po drugie – Sąd uznał, „iż nałożenie przez ustawodawcę obowiązku zakupu zielonej energii bezpośrednio od jej wytwórców uzasadnione jest właśnie ważnym interesem publicznym” i w tym sensie przepisy rozporządzenia w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych są zgodne z art. 22 Konstytucji RP; po trzecie – ponadto, zarówno wykładnia językowa § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych, „jak i definicje ustawowe pojęć ‘niekonwencjonalnego źródła energii’ i ‘odnawialnego źródła energii’, zawarte w obowiązującej w chwili wydania przedmiotowej decyzji ustawie Prawo energetyczne, w sposób jednoznaczny wskazują, iż na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną został nałożony obowiązek zakupu zielonej energii elektrycznej bezpośrednio od jej wytwórców. (...) wykładnia językowa i potoczne rozumienie pojęcia ‘źródło’ oznacza miejsce powstawania. (...) za wypełnienie w/w obowiązku w żadnym razie nie można uznać praktyki polegającej na wielokrotnym obrocie tą samą ilością zakupionej energii zielonej pomiędzy przedsiębiorstwami obrotu dokonujących wielokrotnego obrotu energią zieloną.”

W kasacji od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 grudnia 2003 r. pełnomocnik powoda zarzuciła:

po pierwsze – na naruszeniu art. 328 § 2, art. 217 § 2, art. 224 § 1 i art. 233 § 1 k.p.c. poprzez: (a) „niedokonanie przez Sąd ustaleń faktycznych i w związku z tym brak w uzasadnieniu wyroku wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia”; (b) „pominięcie powołanych przez powoda i znajdujących się w aktach sprawy dowodów i zamknięciu rozprawy bez dostatecznego wyjaśnienia sprawy oraz wadliwe uzasadnienie wyroku nie zawierające wskazania dowodów, na których Sąd się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. (...) Sąd pominął powołane przez powoda dowody: -1- na okoliczność wykonania przez powoda obowiązku zakupu energii ze źródła odnawialnego w postaci faktur zakupu energii (str. 8 odwołania); -2- na okoliczność dopuszczalności realizacji obowiązku zakupu energii ze źródła odnawialnego poprzez jej zakup od przedsiębiorstwa obrotu – w postaci dokumentu

– uzasadnienie do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych (...) (str. 3 i 7 odwołania i załącznik nr 3 do odwołania) i dowód autentycznej wykładni przepisów nakładających obowiązek zakupu powyższej energii w postaci uzasadnienia do projektu nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 104, poz. 971) – (str. 10 wniosku powoda o sprostowanie i uzupełnienie protokołu). Uzasadnienie do w/w rozporządzenia Ministra Gospodarki wyrażało intencję prawodawcy zawartą w sformułowaniu: 'Przedsiębiorstwa obrotu dokonujące sprzedaży hurtowej mogą spełnić nałożony na nie obowiązek poprzez wielokrotny obrót energią elektryczną wytwarzaną w źródłach niekonwencjonalnych i odnawialnych'. Natomiast w uzasadnieniu do w/w nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej znajdowało się stwierdzenie: 'Dotychczasowe rozwiązania umożliwiały realizację obowiązku na rynku hurtowym poprzez wielokrotny obrót energią'. W ocenie powoda dowody te miały istotne znaczenie dla dokonania wykładni przepisów nakładających obowiązek zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych i ich pominięcie spowodowało błędną wykładnię przepisów § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. i konsekwentnie dalej niewłaściwe zastosowanie art. 56 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji (...)."; (c) w rezultacie nastąpiło „przekroczenie granic swobodnej sędziowskiej oceny zgłoszonego przez powoda dowodu (załącznik nr 3 do odwołania) w postaci uzasadnienia do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne, która została uchwalona zgodnie z projektowanymi zapisami w dniu 24 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 135, poz. 1144). Sąd w uzasadnieniu wyroku wyjaśnił, że 'wziął pod uwagę, że zgodność z Konstytucją przepisu art. 9 ust. 3 ustawy (...) w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji (...) wzbudziła wątpliwość Rzecznika Praw Obywatelskich. (...) Sąd pominął okoliczność, potwierdzoną złożonym przez powoda dowodem, że wystąpienie w tym zakresie Rzecznika Praw Obywatelskich co do niezgodności w/w art. 9 ust. 3 z art. 22 i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, skoro w powołanym uzasadnieniu jako przyczynę zmiany art. 9

ustawy – Prawo energetyczne powołał właśnie konieczność sformułowania powyższego przepisu zgodnie z Konstytucją RP. W tej sytuacji wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich stał się bezprzedmiotowy.”;

po drugie – na naruszeniu prawa materialnego przez „niewłaściwe zastosowanie art. 92 ust. 1 Konstytucji RP i niewłaściwą wykładnię art. 22 Konstytucji RP oraz poprzez oczywiste naruszenie art. 2 i art. 8 ust. 2 w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP i niewłaściwe zastosowanie art. 56 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (...) oraz błędną wykładnię § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. w sprawie zakupu energii elektrycznej ze źródeł niekonwencjonalnych (...)” oraz „odstąpienie przez Sąd od oceny konstytucyjności przepisu art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (...)”.

Okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie kasacji do rozpoznania są w opinii pełnomocnik powoda: po pierwsze – „oczywiste naruszenie przez zaskarżone orzeczenie (...) powołanych wyżej konstytucyjnych norm art. 92 ust. 1, art. 22, art. 2 i art. 8 ust. 2 w związku z art. 178 ust. 1 oraz art. 56 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne”; po drugie – „potrzeba wykładni art. 8 ust. 2 w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, z uwagi na rozbieżność orzecznictwa Sądu Najwyższego (...) co do prawa i obowiązku sądu oceny zgodności z Konstytucją przepisu ustawy stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia sprawy (w przedmiotowej sprawie art. 9 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne) (...)”; po trzecie – „istotne zagadnienie prawne polegające na konieczności rozstrzygnięcia, że dokonując wykładni przepisów nakładających obowiązki na podmioty gospodarcze, w sytuacji kiedy wykładnia językowa nie pozwala na jednoznaczne ustalenie znaczenia normy prawnej, koniecznym jest sięganie przy wykładni przepisów do uzasadnień projektów aktów prawnych”; po czwarte – „potrzeba wykładni powołanego § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2000 r. z uwagi na poważne wątpliwości co do obowiązków przedsiębiorstw energetycznych nałożonych tym przepisem, które Sąd Najwyższy mógłby swoim orzeczeniem w sprawie usunąć.”

W konsekwencji, w kasacji powoda sformułowany został wniosek „o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie (...) i przekazanie

sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania”, ewentualnie „o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie (...) i uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 27 listopada 2002 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania.”

W odpowiedzi na kasację powoda, Prezes URE wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego wedle norm przepisanych, podnosząc w jej uzasadnieniu w szczególności, że: po pierwsze – „tryb kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa został wyraźnie i jednoznacznie ukształtowany przez samą Konstytucję” (art. 188 i art. 178 Konstytucji RP oraz uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2000 r. – P 4/99 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2002 r. – V CKN 1456/00); po drugie – „zarówno z językowej, jak i celowościowej wykładni art. 9 ust. 3 ustawy i przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki jednoznacznie wynika, iż przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną jest obowiązane do zakupu energii elektrycznej bezpośrednio ze źródeł odnawialnych przyłączonych do wspólnej sieci, a zatem od wytwórców, a nie – jak twierdzi powód – od przedsiębiorstwa obrotu. Za taką interpretacją przemawia nie tylko brzmienie powołanego na wstępie art. 9 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne oraz § 1 ust. 1 rozporządzenia, lecz również § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, który nakazuje uwzględnianie w kalkulacji cen i stawek opłat ustalanych w taryfie przedsiębiorstwa obrotu planowanych uzasadnionych kosztów ponoszonych w związku z obowiązkiem zakupu energii ze źródeł odnawialnych. Gdyby przyjąć pogląd prezentowany przez powoda, to tym samym każdy zakup energii od przedsiębiorstwa zajmującego się obrotem energią, które w kalkulacji cen i stawek opłat zawartych w jego taryfie uwzględniło uzasadnione koszty ponoszone w związku z realizacją obowiązku zakupu energii ze źródeł odnawialnych, byłby zakwalifikowany jako realizacja tego obowiązku, co sprowadzałoby intencję ustawodawcy do absurdu. (...) Całkowicie nieuprawniony jest pogląd (...), że przedsiębiorstwa obrotu mogą dokonywać pomiędzy sobą wielokrotnego obrotu tą samą ilością zakupionej energii ze źródeł odnawialnych i w oparciu o takie działanie wywodzić, że każde z nich spełniło obowiązek, o którym mowa w § 1 ust. 1 rozporządzenia. (...) Odnosząc się do przytoczonego przez powoda fragmentu

uzasadnienia do projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki, dopuszczającego powyższą sytuację, wyrażam pogląd, że nie może ono mieć zarówno w niniejszej, jak i w innych podobnych sprawach znaczenia rozstrzygającego. Tu należy dodatkowo podnieść, że w uzasadnieniu projektu nowego rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku zakupu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła, a także ciepła ze źródeł odnawialnych, które weszło w życie z dniem 1 lipca 2003 r., Minister Gospodarki wycofał się ze wspomnianego stanowiska i uznał je za błędne."

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 12 czerwca 2002 r., sygn. akt P. 13/01 (Dz. U. Nr 84, poz. 764) orzekł, że art. 479³¹ k.p.c. (stanowiący: „§ 1. Sąd antymonopolowy oddala odwołanie od decyzji, jeżeli nie ma podstaw do jej uwzględnienia. § 2. Sąd antymonopolowy odrzuca odwołanie wniesione po upływie terminu do jego wniesienia, niedopuszczalne z innych przyczyn, a także wtedy, gdy nie uzupełniono w wyznaczonym terminie braków odwołania. § 3. Sąd antymonopolowy, uwzględniając odwołanie od decyzji, zmienia decyzję w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy.”): „jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 176 oraz z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że ustalając katalog rozstrzygnięć zawierających zarówno cechy postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i odwoławczego uniemożliwia właściwą kontrolę instancyjną, pozbawiając stronę apelacyjnego środka odwoławczego od orzeczenia Sądu Antymonopolowego wydanego w pierwszej instancji.” W uzasadnieniu tego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił w szczególności, że: „We wcześniejszym orzecznictwie TK wskazywał, iż 'konstytucyjne prawo zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji stanowi bardzo istotny czynnik urzeczywistniania tzw. sprawiedliwości proceduralnej' (wyrok z 16 listopada 1999 r., SK 11/99). Wskazywano, że realizacji tej reguły służy model, w ramach którego zaskarżenie polega na uruchomieniu działania organu wyższej instancji. Jest to mechanizm, który gwarantuje obiektywną i realną kontrolę orzeczeń i decyzji wydanych przez organ niższego stopnia. W konsekwencji uznania postępowania przed Sądem Antymonopolowym za postępowanie pierwszoinstancyjne oraz

kasacji za szczególny środek zaskarżenia nie może budzić wątpliwości wniosek, iż regulacja k.p.c. w zakresie postępowania odrębnego w sprawach o ochronę konkurencji nie zapewnia zwyczajnego środka odwoławczego w ramach zwykłego, dwuinstancyjnego trybu”, ponieważ obowiązujący wówczas art. 479³⁵ k.p.c. stanowił, że: „§ 1. Do wyroku sądu antymonopolowego przepisy art. 387 i 388 stosuje się odpowiednio. § 2. Od wyroku sądu antymonopolowego przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.” Równocześnie, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP Trybunał Konstytucyjny orzekł w powyższym wyroku, że wskazany przepis art. 479³¹ k.p.c. utraci moc prawną z dniem 30 listopada 2003 r.

Tymczasem, dopiero z dniem 19 sierpnia 2004 r. weszła w życie ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (art. 13 tej ustawy: Dz. U. Nr 172, poz. 1804 – z dnia 4 sierpnia 2004 r.), na podstawie której – w związku z utratą mocy obowiązującej art. 479³¹ k.p.c. – dodany został art. 479^{31a} k.p.c. oraz zmieniony został art. 479³⁵ k.p.c. (art. 1 pkt 73 oraz pkt 75 tej ustawy). Tą samą ustawą i z tej samej przyczyny ustawodawca wprowadził równocześnie zmiany szeregu dalszych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, dotyczących postępowań odrębnych w sprawach gospodarczych, w tym również zmiany przepisów dotyczących postępowania w sprawach z zakresu regulacji energetyki, a pośród nich w szczególności także zmianę art. 479⁵⁶ k.p.c. (stanowiącego uprzednio: „§ 1. Do wyroku sądu antymonopolowego przepisy art. 387 i 388 stosuje się odpowiednio. § 2. Od wyroku sądu antymonopolowego przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.”), który otrzymał następujące brzmienie: „Kasacja od orzeczenia sądu drugiej instancji przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.” (art. 1 pkt 78 tej ustawy), co oznacza, iż aktualnie od wydanego w pierwszej instancji wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przysługuje apelacja do Sądu Antymonopolowego w Warszawie.

2. Ponieważ jednak art. 9 ust. 1 powołanej powyżej ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 19 sierpnia 2004 r., stanowi, że: „Do

postępowań w sprawach z zakresu ochrony konkurencji, regulacji energetyki, regulacji telekomunikacji i poczty, regulacji transportu kolejowego, wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2-4”, natomiast zgodnie z dyspozycją art. 9 ust. 4 tej ustawy: „Kasacje od wyroków Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniesione przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają rozpoznaniu na podstawie przepisów dotychczasowych”, konieczne jest rozstrzygnięcie kwestii prawnej, sprowadzającej się do odpowiedzi na pytanie, czy w sytuacji, gdy w sprawie z zakresu regulacji energetyki kasacja od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydanego już pod dniem 30 listopada 2003 r., która wniesiona została po dniu 30 listopada 2003 r., ale przed dniem 19 sierpnia 2004 r., a więc przed dniem wejścia w życie zmiany dotyczącej stosowanego w tym wypadku art. 479⁵⁶ k.p.c.: (a) podlega rozpoznaniu – na podstawie art. 479⁵⁶ k.p.c. w jego brzmieniu obowiązującym formalnie do dnia 18 sierpnia 2004 r. – czyli jako kasacja i przez Sąd Najwyższy, czy też (b) podlega rozpoznaniu – na podstawie art. 479⁵⁶ k.p.c. w jego brzmieniu obowiązującym począwszy od dnia 19 sierpnia 2004 r. – czyli jako apelacja i przez Sąd Apelacyjny w Warszawie. Dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii prawnej istotne są następujące okoliczności:

Po pierwsze – W uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku z dnia 12 czerwca 2002 r. (sygn. akt: P. 13/01) Trybunał Konstytucyjny stwierdził wyraźnie, iż dopuszczalność kasacji od wyroku Sądu Antymonopolowego (aktualnie: Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) nie stanowi skutecznej gwarancji, jaką powinien spełniać środek odwoławczy do sądu drugiej instancji i apelacyjne postępowanie sądowe, dlatego: „wprowadzenie możliwości wniesienia kasacji od orzeczenia Sądu Antymonopolowego nie może uzasadniać twierdzenia o tym, iż strona ma zagwarantowaną możliwość sądowej kontroli orzeczenia w zwykłym trybie instancyjnym. Należy ponadto podkreślić, że z punktu widzenia regulacji zawartych w Konstytucji środek zaskarżenia powinien być skuteczny w tym sensie, iż powinien umożliwiać merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym. Gwarancje takie zapewnia postępowanie apelacyjne, a nie kasacyjne. Dotyczy to w szczególności możliwości

przeprowadzenia postępowania dowodowego.” W tej sytuacji, Trybunał Konstytucyjny stanął na stanowisku, że: „zarzut niekonstytucyjności art. 479³¹ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, że przepis ten – w kontekście całokształtu regulacji postępowania przed Sądem Antymonopolowym – prowadzi do pozbawienia strony zwyczajnego sądowego środka odwoławczego.”

Po drugie – Powyższe poglądy i oceny prawne Trybunału Konstytucyjnego, aczkolwiek – stosownie do treści pytania prawnego Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Antymonopolowego – poczynione zostały w kontekście rozważań dotyczących kontroli konstytucyjności ówczesnie obowiązujących przepisów art. 479³¹ i art. 479³⁴ k.p.c., należy w całej rozciągłości odnieść *mutatis mutandis* także do ówczesnie obowiązujących analogicznych regulacji prawnych dotyczących pozostałych odrębnych postępowań w sprawach gospodarczych, w tym w szczególności również do dotyczących postępowania w sprawach z zakresu regulacji energetyki przepisów art. 479⁵³ w związku z art. 479⁵⁶ k.p.c.

Po trzecie – W tej sytuacji, skoro w wyroku z dnia 12 czerwca 2002 r. (sygn. akt: P 13/01) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 479³¹ k.p.c. i równocześnie określił datę końcową (*terminus ad quem*) obowiązywania tego przepisu na dzień 30 listopada 2003 r., co oznaczało, że przed upływem tego terminu ustawodawca powinien dokonać w tym zakresie niezbędnej zmiany uprzednio obowiązujących przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, należy stanąć na stanowisku, że dotyczyło to *mutatis mutandis* także pozostałych ówczesnie obowiązujących analogicznych regulacji prawnych w odniesieniu do odrębnych postępowań w sprawach gospodarczych, w tym w szczególności również postępowania w sprawach z zakresu regulacji energetyki, które z tej samej przyczyny (brak skutecznego środka odwoławczego – apelacji od wyroków wydawanych w pierwszej instancji przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawach gospodarczych) były niezgodne z Konstytucją RP i począwszy od dnia 1 grudnia 2003 r. nie powinny być już stosowane (powinny także utracić moc prawną). Tak zresztą zrozumiał sens i konsekwencji prawne powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 czerwca 2002 r. (sygn. akt: P 13/01) również ustawodawca, skoro ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych

innych ustaw dokonał w niezbędnym zakresie zmiany nie tylko w przepisach dotyczących postępowania w sprawach z zakresu ochrony konkurencji, poprzez dodanie art. 479^{31a} oraz wprowadzenie zmiany do art. 479³⁵ k.p.c. (art. 1 pkt 73 i pkt 75 tej ustawy), lecz także wprowadzenie odpowiednich zmian do przepisów dotyczących postępowania: w sprawach regulacji energetyki art. 479⁴⁷ i art. 479⁵⁶ k.p.c. (art. 1 pkt 76 i pkt 78 tej ustawy), w sprawach regulacji telekomunikacji art. 479⁵⁸ i art. 479⁵⁶ k.p.c. (art. 1 pkt 79 i pkt 81 tej ustawy) oraz w sprawach transportu kolejowego art. 479⁶⁹ i art. 479⁷⁸ k.p.c. (art. 1 pkt 82 i pkt 84 tej ustawy). W konsekwencji, prowadzi to do wniosku, że w okresie od dnia 1 grudnia 2003 r. (data utraty mocy obowiązującej przepisów art. 479³¹ k.p.c. oraz dodatnia art. 479^{31a} i zmiany art. 479³⁵ k.p.c., a także odpowiednio niestosowania art. 479⁵³ oraz art. 479⁵⁶ k.p.c.) do dnia 18 sierpnia 2004 r. (czyli dnia poprzedzającego wejście w życie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, a więc także dodania art. 479^{31a} i zmiany art. 479³⁵ k.p.c., jak i zmiany art. 479⁵³ oraz art. 479⁵⁶ k.p.c.), wobec uznania, że obowiązująca regulacja prawna dotycząca środków odwoławczych od orzeczeń Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w postaci 'kasacji do Sądu Najwyższego' jest niekonstytucyjna (niezgodna z art. 78 w związku z art. 176 i art. 2 Konstytucji RP), należało w tym zakresie stosować ogólne przepisy dotyczące postępowania procesowego – w tym przepisy o apelacji, do rozpoznawania której właściwy był Sąd Apelacyjny w Warszawie, a dopiero w dalszej kolejności ogólne przepisy o kasacji, do rozpoznawania której właściwy był Sąd Najwyższy. Trafność tej konstatacji potwierdziły następnie zmiany przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, które weszły w życie z dniem 19 sierpnia 2004 r.

Po czwarte – Powyższa argumentacja prowadzi do wniosku, że dyspozycję art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, stanowiącego, iż: „Kasacje od wyroków Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniesione przed dniem wejścia w życie ustawy podlegają rozpoznaniu na podstawie przepisów dotychczasowych”, należy interpretować w ten sposób, że jeżeli kasacja od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony

Konkurencji i Konsumentów wniesiona została w już po dniu 30 listopada 2003 r. a przed dniem 19 sierpnia 2004 r., to powinna być ona rozpoznana jako apelacja przez Sąd Apelacyjny w Warszawie. Dotyczy to także kasacji wniesionej w rozpoznawanej sprawie, bowiem przedmiotem zaskarżenia kasacją jest w danym wypadku wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 grudnia 2003 r. (XVII Ame 102/02), a więc wyrok wydany już po dniu 30 listopada 2003 r., od którego kasacja wniesiona została po tej dacie, jednakże przed dniem 19 sierpnia 2004 r.

3. Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 200 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 393¹⁹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

